

Uchwała Nr XI/90/07
Rady Miejskiej w Bobolicach
z dnia 27 sierpnia 2007 r.

w sprawie przyjęcia programu usuwania wyrobów zawierających azbest.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 146, poz. 1055, Nr 181, poz. 1337), Rada Miejska w Bobolicach uchwała, co następuje:

§1. Uchwała się program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Bobolice w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§2. Burmistrz Bobolic przedkłada Radzie Miejskiej do 30 czerwca każdego roku raport z wykonania w roku poprzednim programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

§3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bobolic.

§4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

do uchwały Nr XI/90/07
Rady Miejskiej w Bobolicach
z dnia 27 sierpnia 2007 r.

Zakres działania organów państwowych i samorządowych dotyczący prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest - w świetle obowiązujących aktów prawnych, obejmuje opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami, w tym niebezpiecznymi zawierającymi azbest (podstawa prawna: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 19 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2003 r. Nr 7, poz. 78)).

Opracowanie „Programu...” pomoże w ustaleniu wielkości dotacji dla mieszkańców na demontaż i unieszkodliwienie wyrobów azbestowych z budynków na terenie miasta i gminy Bobolice.

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY BOBOLICE**

na lata 2007 – 2032

Bobolice, sierpień 2007 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Szkodliwość azbestu.....	7
3. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające.....	7
4. Cele programu.....	11
5. Lokalizacja programu.....	11
6. Uczestnicy programu.....	12
7. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Bobolice.....	13
8. Metody realizacji programu.....	16
9. Finansowe aspekty realizacji programu	18
10. Harmonogram rzeczowy realizacji zadania.....	22
11. Realizatorzy programu.....	22
12. Podsumowanie	23

Załączniki

Załącznik nr 1 - Wykaz aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Załącznik nr 2 - Przykładowa lista firm posiadających pozwolenie na prowadzenie działalności w zakresie usuwania odpadów zawierających azbest na terenie powiatu koszalińskiego na podstawie art.17 ustawy o odpadach (Dz. .U. z 2001r.,nr 62, poz.628 z późn. zm.)

Załącznik nr 3 - Ankieta dotycząca programu usuwania azbestu z terenu miasta i gminy Bobolice

1. Wprowadzenie

Azbest znany jest od kilku tysięcy lat. Jego szerokie zastosowanie nastąpiło w wyniku rewolucji przemysłowej w okresie ostatnich 100 lat. Azbest stosowany był w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych, przede wszystkim do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i elewacyjnych, a także rur. Z uwagi na swoje niewątpliwe zalety, jak odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, działanie kwasów, substancji żrących, a także elastyczność wykorzystywany był chętnie jako cenny surowiec również w Polsce. Azbest wykorzystywany był również między innymi przy produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, np. kuchenek, piecyków elektrycznych i gazowych, opiekaczy, suszarek do włosów oraz siatek azbestowych. Surowca tego używano także do produkcji farb, pokostów, klejów, smarów, płytek i wykładzin podłogowych oraz koców gaśniczych.

W latach 70 ubiegłego wieku sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie, który wykorzystywano przede wszystkim (ok. 85 %) do wyrobu materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz elewacji budynków. Szacuje się, że na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1.350 mln m² płyt azbestowych, z czego blisko 90 % stanowią dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. W 1980 r. z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45 % pokryć dachowych i fasadowych. Po 15 latach udział tych płyt w nowobudowanych pokryciach dachowych, zmniejszył się o 30%. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo-cementowe. Szacuje się, że jest ich ok. 600 tys. ton. Znaczna ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym. Jest to ok. 60 tys. ton. Masę będących w użyciu wyrobów małowymiarowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tys. ton.

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien, zawieszonych w powietrzu. Dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Na występowanie i typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien i ich stężenie oraz czas trwania narażenia.

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach, jak również od fizycznych i aerodynamicznych cech

włókien. Szczególne znaczenie ma w tym przypadku średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, to znaczy takie, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość mniejszą od 3 mikrometrów, a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3 : 1.

Mimo istnienia normatywów higienicznych dla stężenia włókien azbestu w powietrzu nie można określić dawki progowej pyłu dla działania rakotwórczego azbestu. Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej (azbestozy),
- łagodnych zmian opłucowych,
- raka płuc (najpowszechniejszego nowotworu złośliwego, powodowanego przez azbest),
- międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej, nowotworów o wysokiej złośliwości.

Przy narażeniu komunalnym na pył azbestowy głównym skutkiem zdrowotnym, który należy brać pod uwagę, jest międzybłoniak opłucnej i otrzewnej. W zależności od poziomu ekspozycji, może być obserwowany wzrost ryzyka raka płuc.

Azbest jest szkodliwy dla zdrowia i ze względu na zagrożenie, jakie stwarza musi być usunięty ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku. Zapis ten zawarty jest w „*Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*” przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. Stąd też wynikła konieczność opracowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Bobolice.

W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Gmina zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków lub budowli. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

Niniejszy dokument stanowi uzupełnienie do „Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Bobolice”.

2. Szkodliwość azbestu

Azbest jako minerał włóknisty występujący w przyrodzie, który wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie, źle przewodzi ciepło, ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych. Powyższe właściwości azbestu sprawiły, że stał się on materiałem bardzo rozpowszechnionym w naszym otoczeniu, znajdując zastosowanie przy wytwarzaniu całej gamy wyrobów przemysłowych, jak i produktów używanych w życiu codziennym.

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych. Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażania dróg oddechowych na wdychanie jego włókien.

3. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające.

Od 1997 r. w na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 1997. Nr 101, poz.628). W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych (ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Szczegółowy ich wykaz zawiera załącznik nr 2 do niniejszego opracowania. Uzupełnieniem aktów prawnych w przedstawionym zakresie jest „*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*” przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez gminy, powiaty i województwa. Polskie prawodawstwo określa także wymagania dotyczące

postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Obowiązki te przedstawiono poniżej.

A) Obowiązki gminy:

- 1) opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierającymi azbest),
- 2) gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właściciele i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- 3) przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- 4) zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest).

B) Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- 1) kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- 2) usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- 3) sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- 4) sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójtowi gminy (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz aktualizacja informacji o :
  - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
  - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone.

C) Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- 1) uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),

- 2) przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- 3) opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
  - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
  - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
  - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
  - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
  - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
  - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
- 4) zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- 5) złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie oceny stanu wyrobów zawierających azbest na 2004 r. **Od tego też roku właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania marszałkowi województwa i wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.**

Biorąc pod uwagę obowiązki, jakie postawiono przed wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, powinna to być wyspecjalizowana jednostka, posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczno – socjalne zapewniające prowadzenie prac, jak również odpowiednie zabezpieczenia pracowników i środowiska przez narażeniem na działanie azbestu. W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

4. Cele programu

Głównym celem programu usuwania i unieszkodliwiania azbestu na terenie gminy Bobolice **jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy oraz ich bezpieczne składowanie i prawidłowe unieszkodliwienie.**

Następnymi celami programu są:

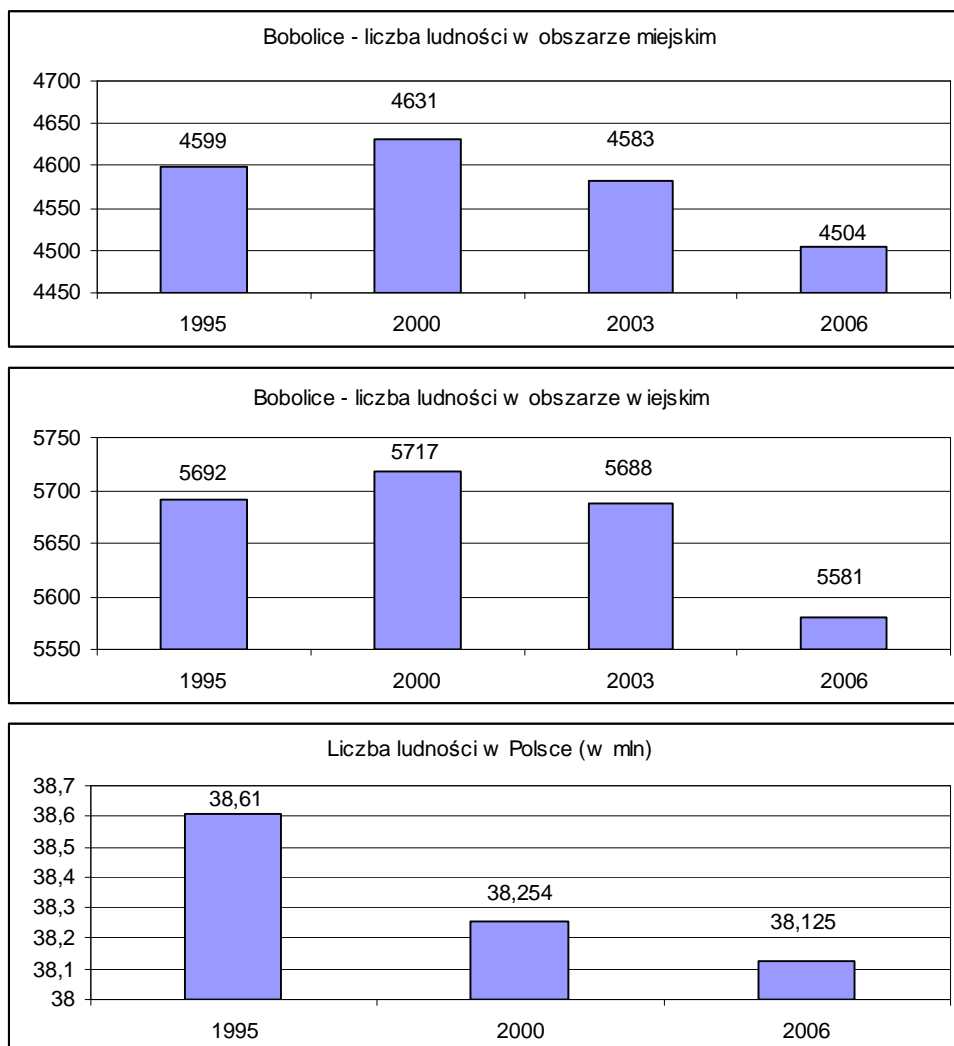
- **Inwentaryzacja obiektów zawierających azbest.**
- **Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka.**
- **Zapoznanie mieszkańców z procedurami usuwania, zabezpieczania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych.**
- **Propagowanie właściwych metod i sposobów bezpiecznego dla zdrowia człowieka i środowiska usuwania azbestu.**
- **Zapoznanie i pomoc mieszkańcom gminy w pozyskiwaniu środków finansowych na zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest.**

5. Lokalizacja programu.

Miasto i gmina Bobolice położone są w regionie Pomorza Środkowego pomiędzy dwoma dużymi ośrodkami administracyjno-gospodarczymi Koszalinem i Szczecinkiem. Miasto i gmina Bobolice wchodzi w skład powiatu koszalińskiego należącego do województwa zachodniopomorskiego i sąsiaduje z gminami: Grzmiąca i Tychowo – od zachodu, Manowo, Świeszyno i Polanów – od północy, Biały Bór – od wschodu i Szczecinek – od południa. Pod względem geograficznym niemal cały teren gminy znajduje się w jednostce fizyczno-geograficznej – Pojezierze Bytowskie. Tylko mały obszar położony na północy od Pradoliny Pomorskiej zaliczony został do jednostki Wysoczyzna Polanowska, a podobnie mały obszar na południe od Porostu – do jednostki Równina Charzykowska. W Bobolicach krzyżują się drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe. Przez gminę przebiega południkowo droga krajowa Kołobrzeg – Koszalin – Bobolice – Szczecinek – Poznań oraz droga krajowa – odcinek Bobolice – Biały Bór - Człuchów. Charakterystyczną cechą układu drogowego miasta i gminy jest to, iż gmina obsługiwana jest przez drogi, które promieniście rozchodzą się z Bobolic. W skład gminy wchodzi 19 sołectw: Chlebowo, Chmielno, Chociwle, Dargiń, Dobrociechy, Drzewiany, Głodowa, Gozd, Górawino, Jatynia, Kłanino, Krępa, Kurowo, Łozice, Nowe Łozice, Pomorzany, Porost, Świelino, Ubiedrze. Powierzchnia ogółem **miasta i gminy Bobolice** wynosi 367,74 km².

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w mieście i gminie Bobolice. Na przestrzeni 11 lat, tendencja spadku liczby ludności na poziomie lokalnym pokrywa się z tendencją ogólnokrajową.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA W MIEŚCIE I GMINIE BOBOLICE

6. Uczestnicy programu.

Program usuwania azbestu skierowany jest do wszystkich właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Bobolice, ze szczególnym naciskiem na te nieruchomości, które pokryte są wyrobami zawierającymi azbest, tj. popularnym eternitem. Tej właśnie grupie najbardziej powinno zależeć na jak najszybszym usunięciu i unieszkodliwieniu wyrobów azbestowych ze swojego otoczenia. Przewiduje się, że zainteresowanie programem będzie wzrastać stopniowo z roku na rok, w miarę prowadzenia edukacji w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją azbestu. Założono, że w programie

uczestniczyć będą zarówno te osoby, które program realizują, jak również te, które uczestniczą w programie. Realizatorami programu będą:

- Urząd Miejski w Bobolicach (Referat Infrastruktury, Gospodarki Przestrzennej, Nieruchomości i Ochrony Środowiska),
- radni i sołtysi.

Przewidywani uczestnicy programu:

- właściciele nieruchomości,
- przedsiębiorcy,
- jednostki ochotniczych straży pożarnych.

Na terenie gminy zlokalizowano 647 budynków mieszkalnych i gospodarczych pokrytych eternitem. Przewiduje się, że w pierwszym roku prowadzenia programu udział weźmie niewielu właścicieli nieruchomości, natomiast w latach kolejnych w realizacji programu liczba ta będzie stopniowo wzrastać. Zależać to będzie od możliwości finansowych mieszkańców w kontekście zastąpienia wymienianego pokrycia dachowego.

7. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Bobolice.

Na podstawie inwentaryzacji wykonanej przez Urząd Miejski w Bobolicach wyrobów zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji złożonych za pośrednictwem sołtysów do Burmistrza Bobolic, określono ilości oraz miejsca występowania takich wyrobów na terenie miasta i gminy. Do dnia 31 grudnia 2005 r. zebrano powyższe dane z pośród 47 miejscowości istniejących na terenie gminy i samego miasta Bobolice. Z informacji tych wynika, iż na terenie miasta i gminy znajduje się ponad 166 tys. m² wyrobów azbestowych. Popularnym eternitem pokrytych jest 647 budynków mieszkalnych i gospodarczych. Zebrane informacje przedstawia poniższa tabela. Należy również wskazać, że na terenie trzech miejscowości znajduje się ok.4500 mb rur wodociągowych, azbestowo – cementowych, tj.: Gozd 1500 m, Kurowo 2500 m, Wojęcino 500 m (wartości nie ujęte w poniższej tabeli).

Tabela 2. Inwentaryzacja azbestu na terenie miasta i gminy Bobolice.

Informacje dot. azbestu określające stan na dzień 31 grudnia 2005 r.

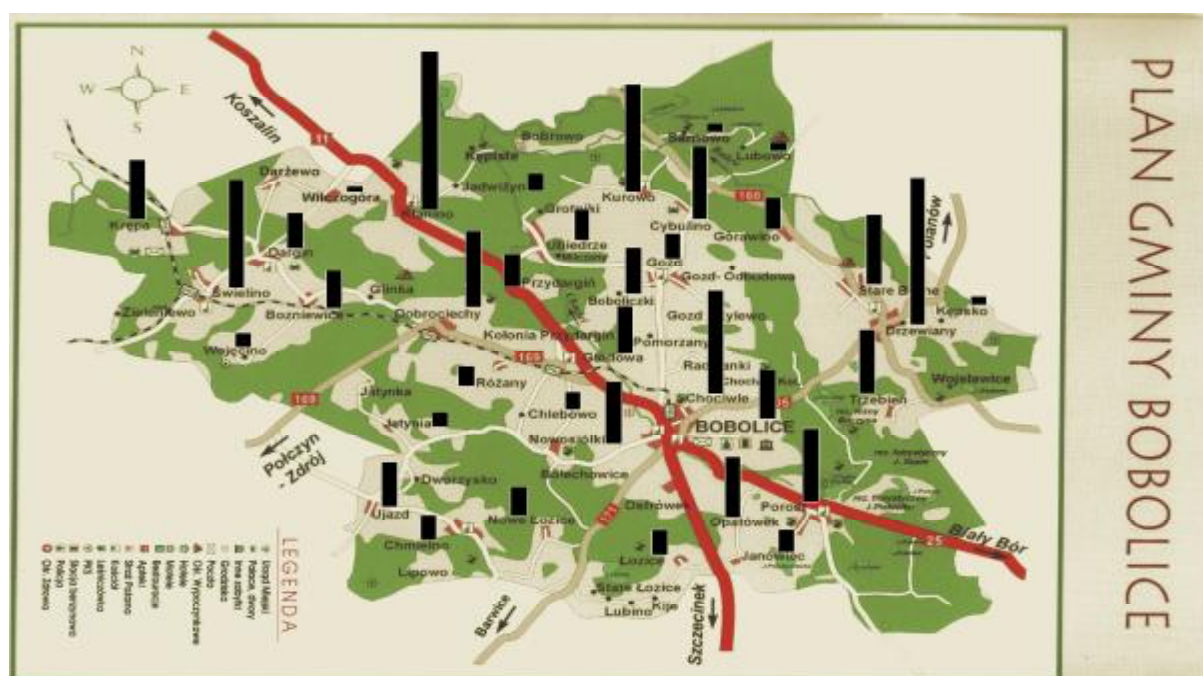
Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (miejscowość)	Ilość (m2)
Miasto Bobolice			
1.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Bobolice	4 290
Gmina Bobolice			
1.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Błotko	654
2.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Boboliczki	4 140
3.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Bolechowice	320
4.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Bożniewice	3 321
5.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Buszynko	675
6.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Chlebowo	1 610
7.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Chmielno	2 272
8.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Chociwle	9 021
9.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Cybulino	6 433
10.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Dargiń	3 128
11.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Dobrociechy	6 840
12.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drzewiany	12 829
13.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Dziupla	480
14.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Glinka	235
15.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Głodowa	4 136
16.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Gozd	2 282
17.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Górawino	2 828
18.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Grotniki	320
19.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Jadwiżyn	1 603
20.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Janówek	1 968
21.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Jatynia	1 300

22.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kępsko	740
23.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kępno	388
24.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kije	144
25.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Klanino	13 819
26.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Krępa	5 227
27.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kurowo	9 441
28.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Lubowo	828
29.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łozice	2 234
30.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łozice-Cegielnia	2 532
31.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Nowe Łozice	2 500
32.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Nowosiółki	5 483
33.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Opatówek	5 302
34.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ostrówek	1 134
35.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Porost	6 457
36.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Przydargiń	2 962
37.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Radwanki	4 060
38.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Różany	1 782
39.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Sarnowo	768
40.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Stare Borne	6 166
41.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Świelino	9 597
42.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Trzebień	5 687
43.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ubiedrze	2 710
44.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ujazd	3 838
45.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Wilczogóra	589
46.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Wojęcino	1 252
47.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Zieleniewo	66

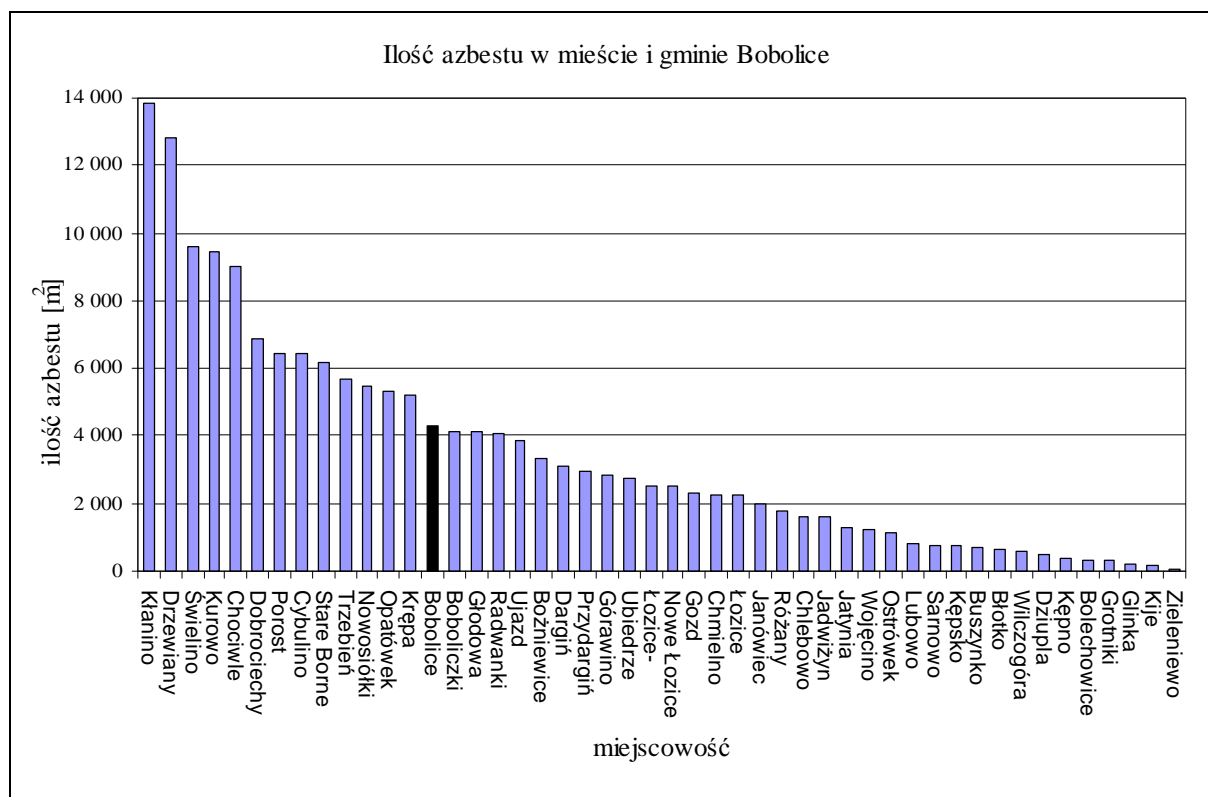
RAZEM Gmina Bobolice	162 101
RAZEM Miasto i Gmina Bobolice	166 391

Mapa 1. Występowanie płyt azbestowych na terenie miasta i gminy Bobolice. Wysokość słupków proporcjonalna do wartości umieszczonych w tabeli 2. „Inwentaryzacja azbestu na terenie miasta i gminy Bobolice”. Największa ilość azbestu występuje we wsiach z dużym udziałem wielofunkcyjnych obiektów rolnictwa.

Wykres 1. Ilość azbestu na terenie miasta i gminy Bobolice.

8. Metody realizacji programu

Tworząc koncepcję programu przyjęto następujące założenia:

- uczestnikami programu są mieszkańcy miasta i gminy Bobolice, a w szczególności właściciele nieruchomości pokrytych wyrobami azbestowymi,
- informacja o programie jest ogólnie dostępna,
- uczestnictwo w programie jest płatne w zakresie partycypowania w kosztach zabezpieczenia i unieszkodliwienia wyrobów azbestowych z terenu swojej nieruchomości, ale nieobowiązkowe,
- uczestnicy i realizatorzy programu będą stale informowani o przebiegu programu.

Metody realizacji programu są następujące:

- ulotki i plakaty o azbecie, jego szkodliwym działaniu i realizacji programu,
- informacje o programie azbestowym w lokalnej prasie – „Bobolickie Wiadomości Samorządowe”,
- informacje zamieszczane na stronie internetowej gminy (www.bobolice.pl),
- informacje zamieszczane na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim,
- informacje przekazywane na zebraniach wiejskich oraz za pośrednictwem sołtysów.

9. Finansowe aspekty realizacji programu

W programie założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie się odbywać ze wsparciem finansowym Gminy w latach 2008–2032. W zależności od poniższej analizy finansowej, wsparcie dotyczyć może sfinansowania kosztów: zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków Gminnego oraz Powiatowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia, przyjęto następujące, jednostkowe koszty wykonania w/w usług:

Średni koszt jednego metra kwadratowego usuwanych i unieszkodliwianych płyt falistych (eternitu) wyniesie 32 zł / m² (brutto).

Przy ustalaniu kosztów oparto się na informacjach pochodzących od firm świadczących usługi w zakresie demontażu pokryć dachowych i transportu odpadów azbestowych, działających na terenie powiatu koszalińskiego. Na terenie gminy Bobolice zinwentaryzowano **166.391m²** płyt azbestowych w formie pokryć dachowych (tabela 1). Realizacja programu potrwa do 2032 roku, tj. 24 lata. Oznaczałoby to, że rocznie usuwanych powinno być średnio 7.000 m² pokryć dachowych.

Zakładając, że realizacja programu potrwa 24 lata, a rocznie usuwanych będzie ok. 7.000 m² pokryć dachowych, średni roczny koszt realizacji programu wyniesie:

$$\underline{7.000 \text{ m}^2 \times 32.00 \text{ zł/m}^2 = 224.000,- \text{ zł}}$$

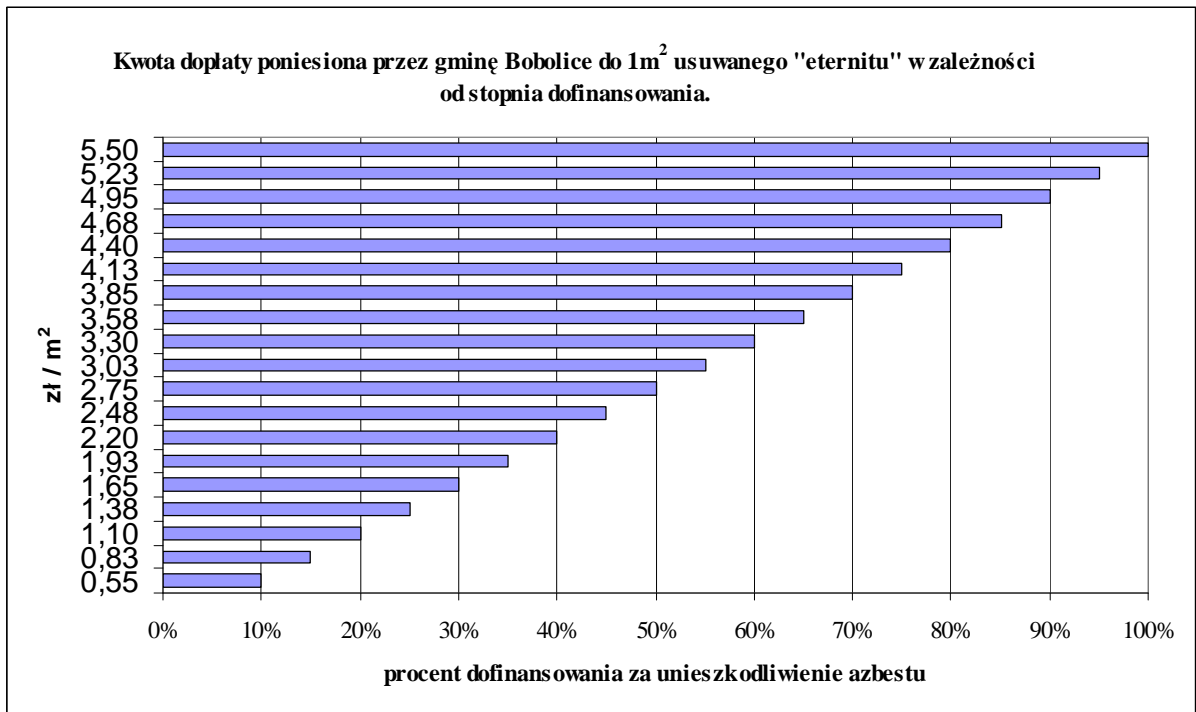
Na realizację programu w ciągu 24 lat potrzeba 5 376 000 zł.

Wariant 1. Dofinansowanie kosztów unieszkodliwienia azbestu.

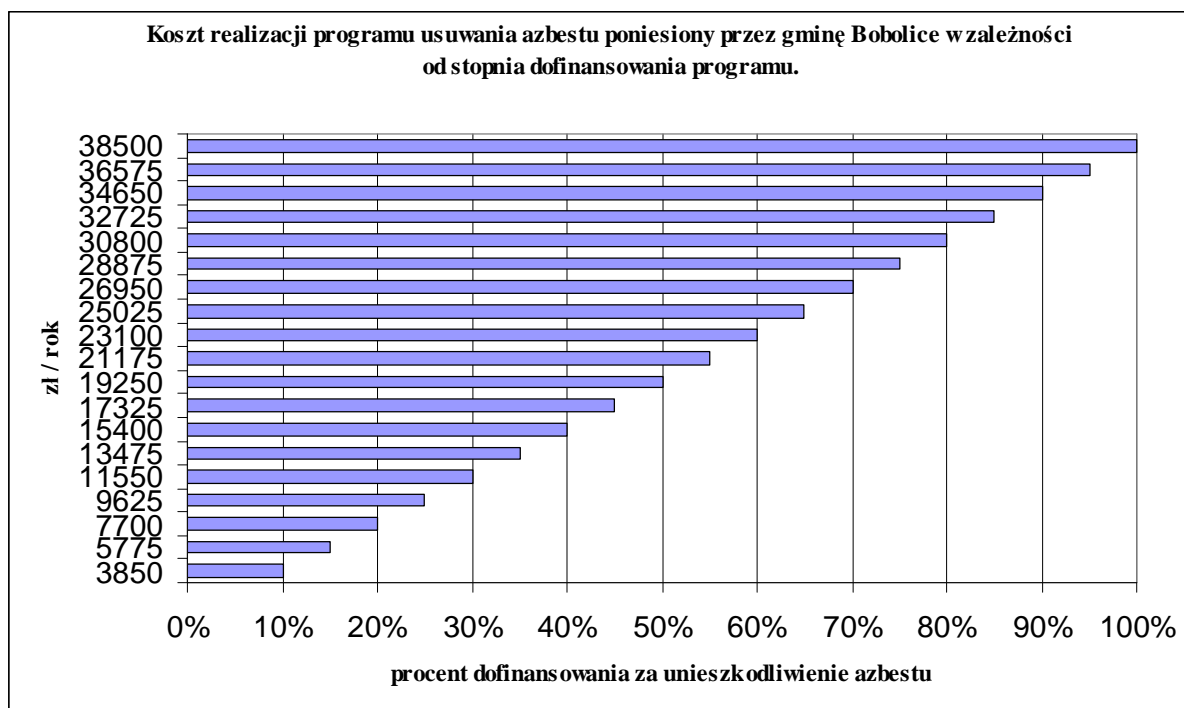
Dane:

427 zł / t– koszt (brutto) unieszkodliwienia 1 tony azbestu na wysypisku w Sianowie. Jedna sztuka płyty azbestowej (eternitu) o powierzchni 1m² waży ok. 13kg (77m² płyt waży 1 tonę). Wynika z tego, że koszt unieszkodliwienia 1m² płyty wynosi **5,50 zł / m²**.

Wykres 2. Zależność kosztów dopłaty do 1m² płyty falistej, poniesionych przez gminę Bobolice od stopnia dofinansowania unieszkodliwienia azbestu.

Wykres 3. Zależność wysokości kosztów poniesionych przez gminę Bobolice na realizację programu usuwania azbestu, od procentowego stopnia dofinansowania za unieszkodliwienie azbestu.

Na realizację programu w ciągu 24 lat, przy 100% - towym dofinansowaniu unieszkodliwienia azbestu potrzebne jest zagwarantowanie 924 000 zł.

Wariant 2. Dofinansowanie kosztów unieszkodliwienia i transportu azbestu.

Dane:

427 zł / t – koszt (brutto) unieszkodliwienia 1 tony azbestu na wysypisku w Sianowie. Jedna sztuka płyty azbestowej (eternitu) o powierzchni 1m² waży ok. 13kg (77m² płyt waży 1 tonę).

Wynika z tego, że koszt unieszkodliwienia 1m² płyty wynosi **5,50 zł / m²**.

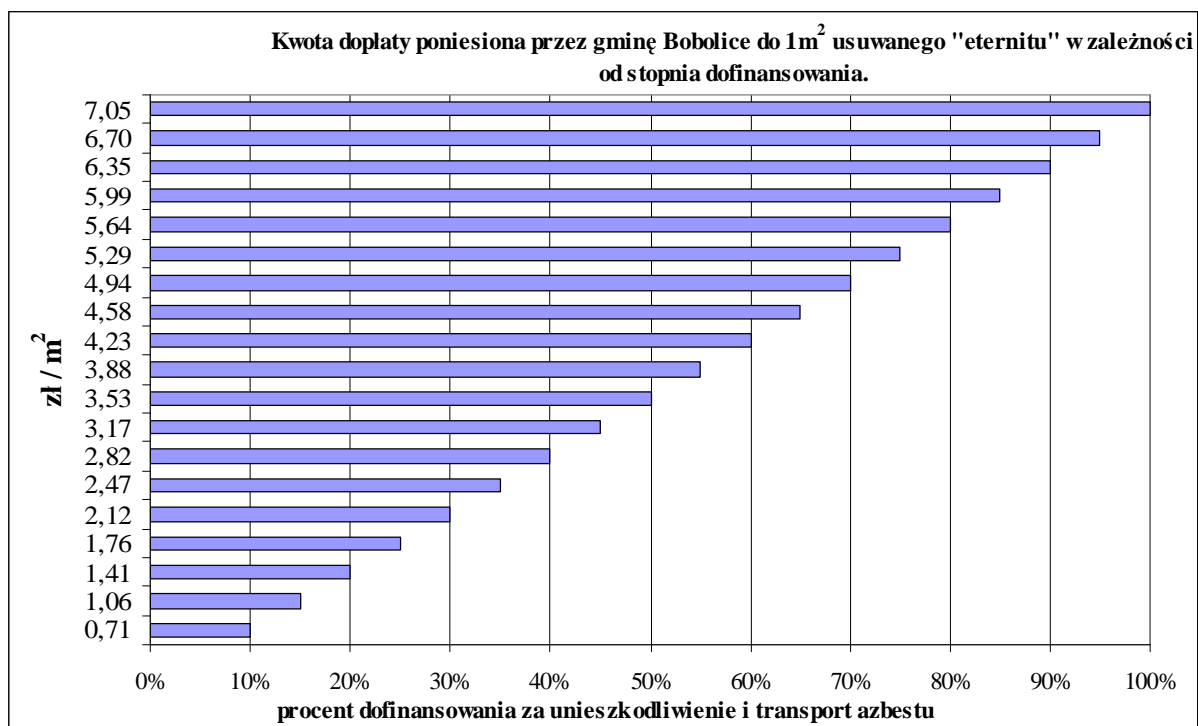
80 km – średnia odległość w gminie Bobolice od wysypiska w Sianowie.

5zł / km – koszt transportu odpadów z azbestu. Wartość ta po przeliczeniu na 1 m² płyty, przyjmując średnią powierzchnię budynku **257 m²** (166 391 m² / 647 budynków) wynosi: **1,55 zł / m²**.

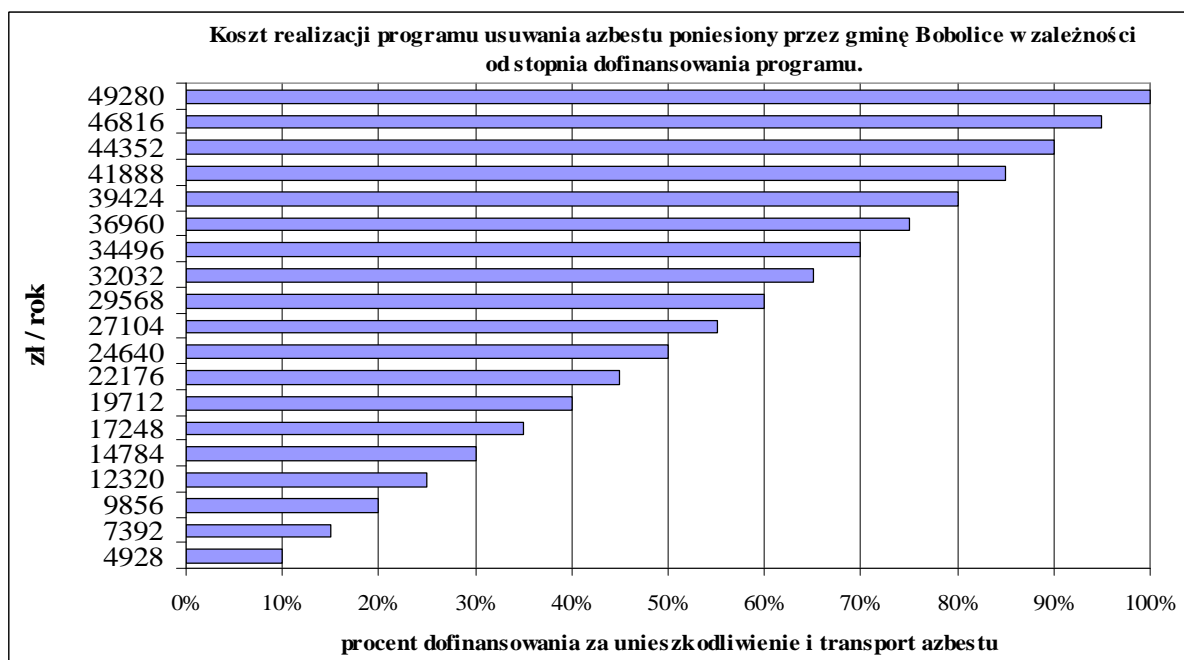
7,05 zł / m² – koszt unieszkodliwienia i transportu 1 m² płyty azbestowej (5,50 zł / m² + 1,55 zł / m²).

32,00 zł / m² – koszt kompleksowej usługi, tj. demontażu, unieszkodliwienia i transportu.

Wykres 4. Zależność kosztów dopłaty do 1m² płyty falistej poniesionych przez gminę Bobolice od stopnia dofinansowania za unieszkodliwienie i transport azbestu.

Wykres 5. Zależność wysokości kosztów poniesionych przez gminę Bobolice na realizację programu usuwania azbestu, od procentowego stopnia dofinansowania za unieszkodliwienie i transport usuwanego azbestu.

Na realizację programu w ciągu 24 lat, przy 100% - towym dofinansowaniu unieszkodliwienia i transportu potrzebne jest zagwarantowanie 1 182 720 zł, w tym:

- koszt związany z edukacją społeczeństwa promowany przez publikacje prasowe, ulotki, plakaty, ogłoszenia i inne – **praca własna** Urzędu Miejskiego w Bobolicach (Referat Infrastruktury, Gospodarki Przestrzennej, Nieruchomości i Ochrony Środowiska),
Realizacja zadania będzie możliwa dopiero po uzyskaniu dofinansowania z WFOŚiGW oraz PFOŚiGW w Koszalinie.

W następnym etapie (III kwartał 2007 r. – patrz: Harmonogram rzeczowy, poniżej) Burmistrz Bobolic ustali w specjalnym zarządzeniu regulamin przyznawania dofinansowania na przedsięwzięcia związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest pochodzących z budynków mieszkalnych i gospodarczych.

10. Harmonogram rzeczowy realizacji zadania

Harmonogram rzeczowy realizacji zadania			
Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Koszty
1.	Opracowanie Regulaminu dofinansowania działań polegających na usunięciu i unieszkodliwieniu wyrobów zawierających azbest z budynków	III kwartał 2007 r.	Budżet Gminy
2.	Działalność edukacyjna i informacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków zawierających azbest	2007-2032	Budżet Gminy
3.	Aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest (coroczna)	2007-2032	Budżet Gminy
4.	Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości	2008-2032	w miarę środków uchwalonych przez Radę Miejską
5.	Monitoring i ocena realizacji programu (do 30 czerwca każdego roku)	2007-2032	Budżet Gminy

11. Realizatorzy programu

Program realizowany i monitorowany będzie przez Urząd Miejski w Bobolicach (Referat Infrastruktury, Gospodarki Przestrzennej, Nieruchomości i Ochrony Środowiska) przy współpracy z sołtysami i radnymi. Koordynatorem programu jest **Piotr Maciołek** – inspektor ds. budownictwa.

12. Podsumowanie

Ogromna skala, na jaką stosowano azbest w materiałach budowlanych i wysokie koszty jego wymiany spowodowały, że pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu, pozostanie on elementem struktury wielu obiektów jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Zaznaczyć należy, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo wywołuje dopiero nieprawidłowe obchodzenie się z materiałami zawierającymi azbest, stwarzając źródło emisji włókien azbestowych do powietrza.

Niezmiernie ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat pozwoli na podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest jest również istotna. Tego rodzaju prace wykonywać mogą wyłącznie wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy. Pozwoli to wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego prowadzenia demontażu i unieszkodliwiania azbestu na terenie gminy. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Forma dofinansowania zaproponowana przez Gminę dla właścicieli obiektów i urządzeń zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co z kolei przyczyni się do lepszej wiedzy na temat jego ilości. Pozwoli to realizować cele programu skierowane na bardziej zgłębione poznanie potrzeby w tym zakresie, precyzyjniejsze planowanie środków niezbędnych do wydania na ten cel, oraz stopniowe wyeliminowanie wyrobów azbestowych z naszego otoczenia.

Załączniki

Załącznik Nr 1

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.

I. Ustawy:

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.). W przypadku występowania azbestu właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, jeśli ich realizacja może spowodować, m.in. zagrożenie bezpieczeństwa ludzi, pogorszenie stanu środowiska bądź pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych.

2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.) zakazuje wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo-cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998r., a z dniem 28 marca 1999 r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Do wyjątków należy azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia. Ustawa reguluje również zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.

3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.) art. 1 ust. 1 ustawy określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Ustawa określa obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym m.in. odpadów niebezpiecznych, reguluje postępowanie w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania, w tym składowania odpadów, a także wymagania techniczne i organizacyjne dotyczące składowisk odpadów.

4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie zmiany ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 175, poz. 1458).

5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.). Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Reguluje, m.in. opracowanie programów ochrony środowiska, prowadzenie państwowego monitoringu środowiska, postępowanie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, ochronę powietrza przed zanieczyszczeniem i sposób postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska, ochronę powierzchni ziemi, przeciwdziałania zanieczyszczeniom w tym: konieczność oznaczenia instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których on się znajduje, konieczność dokumentowania informacji dotyczącej m.in. występowania azbestu.

6. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.) reguluje sposób postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. Art. 54 ustawy odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska - sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

7. Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 72).

8. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671). Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach.

II. Rozporządzenia:

- 1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych.**
- 2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1736).**
- 3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 161, poz. 1335).**
- 4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439).**
- 5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).**
- 6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).**
- 7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).**
- 8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).**
- 9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).**
- 10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).**

Załącznik Nr 2

PRZYKŁADOWA LISTA FIRM

posiadających pozwolenie na prowadzenie działalności w zakresie usuwania odpadów zawierających azbest na terenie powiatu koszalińskiego na podstawie art.17 ustawy o odpadach (Dz. .U. z 2001r., nr 62, poz.628 z późn. zm.) – stan na dzień 13.10.2005 r.

- Agencja Remontowo – Budowlana „**PRO – DOMO**”, Katarzyna Federkiewicz;
ul. Śmiała 7, 75 – 380 Koszalin;
tel. **504 158 607**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/19/06 ważna do **30 listopada 2016r.**
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "**DELTA**" Tomasz Wysocki;
ul. Szyprów 12; 75-207 Koszalin
tel. **(094) 341 66 67**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/24/05 ważna do **04 grudnia 2015r.**
- Przedsiębiorstwo Usługowe „**DAGO**”;
ul. Bohaterów Warszawy 4; 75 – 211 Koszalin;
tel. **(094) 343 41 73**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/5/06 ważna do **9 lutego 2016r.**
- Usługowy Zakład Ogólnobudowlany; Zygmunt Ciechanowski
ul. 1 Maja 4/3; 75 – 800 Koszalin;
tel. **(094) 342 21 95**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/4/06 ważna do **8 lutego 2016r.**
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "**MAR-JON**"; Marian Ilecki;
ul. 4 Marca 4a / 3; 75-708 Koszalin
tel. **(094)345 01 08**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/17/05 ważna do **31 lipca 2015r.**
- Firma Usługowa "**AZBEST-MAR**" ;
ul. Bosmańska; 75-333 Koszalin
decyzja nr OŚ.II.7623-2/25/05 ważna do **21 grudnia 2015r.**
- Przedsiębiorstwo Budowlano-Instalacyjne "**Skarbiński**";
ul. Szczecińska 42; 75-137 Koszalin
tel. **(094) 341 63 79** kom. **509 750 399**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/9/05 ważna do **01 marca 2015r.**
- Przedsiębiorstwo Budowlane **TELMET** Eugeniusz Tymoszek;
ul. Chełmońskiego 13i15; 76-100 Sławno
tel **(059) 810 34 91, 810 35 36**
decyzja nr OŚ.II-76352/8/2003 ważna do **30 kwietnia 2013r.**

- **TAGEN-SERWIS GENDERA TADEUSZ;**
ul. Piłsudskiego 10/2;76-200 Słupsk
tel. **(059) 8430549**
decyzja nr OŚ.II-76352/7/2003 ważna do **30 kwietnia 2013r.**

- **EKOCHÉM – EKOSERWIS Sp. z o.o.;**
ul. Kościuszki 99; 90-441Łódź;
tel. **(042) 636 97 63, 637 07 37;**; kom. **601297358**
decyzja nr OŚ.II-76352/6/2003 ważna do **30 kwietnia 2013r.**

- Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu **"CARO";**
ul. Zamoyskiego 51; 22-400 Zamość
tel **(84) 627 30 13,** kom. **608435133**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/7/03/04 ważna **do 31 stycznia 2014r.**

- Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych **"TERMOEXPORT";**
ul. Żurawia 24/7; 00-515 Warszawa
tel **(022) 621 40 64**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/5/03 ważna do **30 października 2013r.**

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno -Handlowo-Usługowe Sp. z o.o. **"Abba Ekomed";**
87-100 Toruń; ul. Poznańska 152
tel **(056) 651 44 25, 654 86 70-71**
decyzja nr OŚ.II-76352/3/2003 ważna do **01 stycznia 2010r.**

- **RAMID - Mirosław Dec;**
ul. Kowalskiego 1/54; 03-288 Warszawa
tel **(022) 720 01 22**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/1/05 ważna do **31 marca 2015r.**

- **P.H.U. "JUKO";** Szczukocki Jerzy;
ul. 1-go Maja 25; 97-300 Piotrków Trybunalski
tel. **(044) 732 69 63-65**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/1/05 ważna do **31 stycznia 2015r.**

- Zakład Ogólnobudowlany **"KOZBUD" BIS;** Walenty Kozubal;
ul. Łubuszan 41A;76-004 Sianów
tel. **(094) 318 57 09**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/7/05 ważna do **01 marca 2015r.**

- **"EKO-REMBUD-ZREMB" Sp. zo.o.;**
ul. Fabryczna 19-20; 66-400 Gorzów Wlkp.
tel. **(095) 728 20 10**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/10/05 ważna do **01 marca 2015r.**

- **P.P.U.H. "EKO-MIX";**
ul. Grabiszyńska 163; 50-950 Wrocław
tel. **(071) 332 41 61**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/11/05 ważna do **30 kwietnia 2015r.**

- **MAXMED** Zakład Usługowo-Handlowy; Marcin Murzyn;
ul. Źródłana 4;84-230 Rumia
tel. **(058) 671 48 82**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/14/05 ważna do **31 maja 2015r.**

- **ALGADER HOFMAN** Sp. z o.o.;
ul. Wólczyńska 133,bud. 11B;01-919 Warszawa
tel. **(022) 864 94 97, 864 94 99**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/20/05 ważna do **27 września 2015r.**

- **Transport-Metalurgia** Sp. z o.o.;
ul. Reymonta 62; 97-500 Radomsko
tel. **(044) 685 41 35**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/21/05 ważna do **30 września 2015r.**

- **E – PIK** Usługi Ekologiczne Sp. z o.o.;
ul. Grunwaldzka 269/1;60-179 Poznań;
biuro: ul. Harcerska 16; 63 – 000 Środa Wlkp. tel. **(061)285 40 74**
decyzja nr OŚ.II.7623-2/26/05 ważna do **14 grudnia 2015r.**

- Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe „**LECHBUD**” Sp. z o.o.;
ul. A. Struga 82b; 70 – 777 Szczecin;
tel. **(091) 464 46 48**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/28/05 ważna do **15 stycznia 2016r.**

- **EKOLOGIA FAIR PLAY;** Plewko – Grzegorzcyk;
ul. Mickiewicza 2; 74 – 400 Dębno;
tel. **(095) 760 29 38**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/9/06 ważna do **30 kwietnia 2016r.**

- Firma Usługowo-Handlowa; **WOD-PRZEM TORUŃ** Oddział w Płocku;
87-100 Płock; ul. Konopnickiej 28
tel/fax **(024) 262 08 35** kom. **601164800**
decyzja nr OŚ.II-76352/10/2003 ważna do **30 kwietnia 2013r.**

- Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjne „**WAKRO**”
ul. Grudziądzka 48/1; 82 – 500 Kwidzyń
tel. **(055) 261 20 96**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/11/06 ważna do **31 maja 2016r.**

- **EXITO,** Grzegorz Marek;
ul. Bema 9B/20, 66 – 400 Gorzów Wlkp.
tel. **502 232 696**

decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/12/06 ważna do **20 czerwca 2016r.**

- Zakład Usług Technicznych „ZAK”, Wacław Zakęś;
ul. Kutrzeby 1/35, 66 – 400 Gorzów Wlkp.
tel. **(095) 738 36 06**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/13/06 ważna do **20 czerwca 2016r.**

- T.K.J. Matuszewski S.J.;
ul. Por. Krzycha 5, 86 – 300 Grudziądz;
tel. **(056) 465 48 88**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/16/06 ważna do **31 lipca 2016r.**

- PHU „EKO – FLORA” Sp. z o.o.;
Wielkie Rychnowo 92, 87 – 410 Kowalewo Pomorskie;
tel. **(056) 684 23 60**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/18/06 ważna do **31 grudnia 2015r.**

- „GAJAWI” P.P.H.U., Gabriel Rogut;
ul. Kopernika 56/60, 90 – 553 Łódź;
tel. **501 028 153**
decyzja nr OŚ.II.7623 – 2/22/06 ważna do **15 stycznia 2017r.**

Załącznik Nr 3

ANKIETA DOTYCZĄCA PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY BOBOLICE

Lokalizacja budynku:	Właściciel:
Sołectwo.....	Osoba prawna-nazwa, adres
Miejscowość.....	.....
Ulica.....	.....
Nr domu.....	Osoba fizyczna-imię i nazwisko
	.....

Proszę o wypełnienie ankiety zgodnie z poniższymi wytycznymi:

- odpowiedzi udzielamy wstawiając **znak X** w odpowiednich kratkach
- oznaczenia: budynek mieszkalny oznaczono w ankiecie nr **1**
budynek gospodarcze (w tym garaż, altana) oznaczono nr **2**
budynek do celów drobnej działalności gospodarczej oznaczono nr **3**
domek letniskowy oznaczono nr **4**
inne (podać jakie?) oznaczono nr **5**
- ankietę można złożyć osobiście lub listownie w tut. Urzędzie lub u sołtysa danego sołectwa w terminie do **31.05.2006r.**

1. Jakie rodzaje wyrobów azbestowych znajdują się na terenie Pani/Pana posesji?

Rodzaj budynku Rodzaj wyrobu	1	2	3	4	5
1. Pokrycia dachu (np. płyty dachowe faliste, karo, cementowo-azbestowe)					
2. Elementy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (np. rury, złączki azbestowo-cementowe)					
3. Tynki zawierające azbest lub torket					
4. Kanały wentylacyjne					
5. Inne (jakie?)					

2. Jak jest usytuowanie wyrobów z azbestem?

Rodzaj budynku Usytuowanie	1	2	3	4	5
1. Na zewnątrz budynku zabezpieczony innym pokryciem					
2. Na zewnątrz budynku niezabezpieczony (bezpośredni dostęp)					
3. W pomieszczeniach wewnątrz budynku zabezpieczony innym pokryciem					
4. W pomieszczeniach wewnątrz budynku nie zabezpieczone					
5. W systemie wentylacyjnym					

3. Jeżeli azbest znajduje się wewnątrz budynku proszę podać jak często pomieszczenie jest wykorzystywane?

Rodzaj budynku Wykorzystanie	1	2	3	4	5
1. Regularnie					
2. Czasowo					
3. Rzadko					

4. Jaka jest struktura powierzchni wykorzystanych wyrobów z azbestem?

Rodzaj budynku Struktura powierzchni	1	2	3	4	5
1. Rozluźniona (naruszona) struktura włókien					
2. Mocna struktura włókien					
3. Pomalowana, ciągła powłoka zewnętrzna					

5. Jaki jest stan zewnętrzny wyrobów z azbestem?

Stan zewnętrzny \ Rodzaj budynku	1	2	3	4	5
1. Duże uszkodzenia (więcej niż połowa wyrobu)					
2. Małe uszkodzenia					
3. Brak uszkodzeń					

6. Jakie istnieją możliwości uszkodzenia powierzchni wyrobów z azbestem?

Możliwość uszkodzenia \ Rodzaj budynku	1	2	3	4	5
1. Wyrób jest przedmiotem jakichś prac					
2. Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne					
3. Wyrób narażony na wstrząsy i drgania					
4. Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)					
5. Wyrób nie jest narażony na możliwość uszkodzenia					

7. Jaka jest szacunkowa ilość materiałów zawierających azbest? (wpisać w odpowiednią kratkę)

Ilość \ Rodzaj budynku	1	2	3	4	5
kg					
m ³					
m ²					
mb (metr bieżący)					
mp (metr przestrzenny)					

8. Czy planuje Pan/Pani remonty budynków związane z wymianą elementów zawierających azbest?

Plan \ Rodzaj budynku	1	2	3	4	5
1. Nie					
2. Tak (proszę podać kiedy?)					

9. Czy mając zapewnienie refundacji części kosztów usunięcia i wywiezienia na składowisko wyrobów azbestowych zdecydował(a)by się Pani/Pani na wymianę tych wyrobów w obrębie swojej posesji?

TAK   NIE

10. Czy posiadają Państwo wyroby azbestowe z demontażu? Proszę podać rodzaj wyrobu, orientalną ilość, sposób i miejsce składowania oraz strukturę.

.....
.....
.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Data.....

Podpis.....